

**JAVASLATOK A PROJEKTMUNKA-IDŐSZAKBAN A FELKÉSZÍTŐ TANÁR
MUNKÁJÁNAK SEGÍTÉSÉRE;
ELŐZETES SZEMPONTOK A PROJEKTFELADATOK ÉRTÉKELÉSÉHEZ
2018. május-júniusi vizsgaidőszak**

Tisztelt Kollégák!

Az eddigiekhez hasonlóan az alábbi szempontokkal, megjegyzésekkel szeretnénk segíteni az érettségire való felkészítést, a diákok munkájának irányítását, a szakmai közmegegyezést, a minél egységesebb értékelést.

A mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi vizsga első lépése az ún. projektfeladatok elkészítése. A projektfeladatok sajátossága, hogy a vizsgázó – szabadon felhasználva az órán tanultakat, a szakirodalmat s más forrásból szerzett információit – önállóan dolgozza fel a megjelölt problémát.

A vizsgának ez a része azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben van birtokában a szükséges formanyelvi, esztétikai és médiaismereti tudásanyagának, ismereteit mennyiben tudja érvényre juttatni a gyakorlati és elméleti feladatok megoldása, kidolgozása során. Ez a feladattípus sok időt igényel, a megtervezés, a kivitelezés, az elkészített munka átgondolása, értékelése hosszú munkafolyamat – ezért a kötetlenebb munkát biztosító hosszabb időtartam. Amennyiben a felkészítő tanárnak kérdése van a projektkiírással kapcsolatban, e-mailben fordulhat az Oktatási Hivatalhoz a mozgokepkultura_mediaismeret@oh.gov.hu címen

Mivel az új érettségi rendszer bevezetése óta eltelt időszak tapasztalatai alapján érzékelhető némi bizonytalanság a felkészítő tanár szerepfelfogásával kapcsolatosan – melyet tételes jogszabály nem rögzít –, az alábbi javaslatok segíthetik a kollégákat az egységes szerepértelmezésben.

A felkészítő tanár:

- ismertesse a tanulócsoporttal a mozgóképkultúra és médiaismeret projektvizsga sajátosságait, a munkanapló fogalmát és a határidőket; (l: az Oktatási Hivatal honlapján a részletes követelményeket és a vizsgaleírást – Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló [40/2002. \(V. 24.\) OM rendelet](#) címen)
- tájékoztassa a tanulókat arról, hogy milyen segítséget vehetnek igénybe a projektfeladatok megoldása során és mi tekintendő jogosulatlan segítségnek;
- a projektfeladatok megjelenését követően az érettségizni szándékozó tanulót segítse a számára optimális gyakorlati és elméleti feladatok kiválasztásában;
- szükség esetén javasoljon a tanulók számára hozzáférhető, a feladatok megoldását segítő szakirodalmat;
- jogosulatlan segítség igénybevétele esetén tegye meg a szükséges lépéseket.

A felkészítő tanár lehetőség szerint:

- kérjen indoklást a tanulótól feladatválasztását illetően;
- jelöljön ki konzultációs időponto(ka)t a munkafolyamatok figyelembe vételével;
- készíttesen a vizsgázóval munkatervet, és törekedjen annak betartatására;
- értelmezze és dolgozza fel a vizsgázóval valamely régebbi projektfeladat anyagát („A” és „B” típusút egyaránt) és azok nyilvánosságra hozott javítási-értékelési útmutatóját; (az OH honlapján a www.oktatas.hu >> Köznevelés >> Érettségi >> Központi írásbeli feladatsorok, javítási útmutatók >> [Korábbi vizsgaidőszakok vizsgaanyagai - vizsgatárgyak szerint](#) útvonalon)
- időben figyelmeztesse a vizsgázót, amennyiben a konzultációk során azt érzékeli, hogy a tanuló lényegi ponto(k)on eltért a kiírt feladat követelményeitől;
- fordítson figyelmet a hivatkozási rend megtanítására.

A felkészítő tanár nem teheti meg, hogy:

- az egyes projektfeladatok megoldására vonatkozó alapötlettel (konceptióval vagy esszé-vázlattal) segítse a vizsgázót;
- a vizsgázó munkájában közvetlenül részt vegyen (pl. szervezési feladatok átvállalása, segítő jelenlét a forgatáson, interjú-szituációban vagy az utómunka során, illetve az esszéírásban);
- a munkanapló elkészítésében aktív-segítő módon vegyen részt;
- határidő után elkészült projektmunkát fogadjon el.

Az elkészített projektmunkák beadásáról: az anyagot személyesen vagy szükség esetén postai úton (ajánlott küldeményként) célszerű eljuttatni a vizsgabizottságot működtető intézménybe/iskolába (azaz oda, ahol a vizsgázó az érettségi vizsgára jelentkezett). A video-anyagokat célszerű DVD-formátumban leadni, a hanganyagokat pedig CD-n (MP3, WAV vagy egyéb olyan általánosan használt formátumban, ami az értékelő tanár számára lehetővé teszi a beadott munka megtekintését/lejátszását.). A nyomtatott anyagokra vonatkozóan nem előírás azok elektronikus formában történő beadása, de célszerű, ha a vizsgázó az írásos anyagokat is mellékeli egy külön CD-n. A legszerencsésebb formátumválasztás ebben az esetben a PDF, mert az megnyitáskor is biztosan a vizsgázó által tervezett formában jelenik meg (a képeket, képaláírásokat, lábjegyzeteket, táblázatokat nem tördeli át a megnyitás során alkalmazott program aktuális beállítása.)

Az „A” jelű **vizsgafeladatok** a vizsgaleírás szerint valamilyen médiaszöveg elkészítésére vonatkoznak. Rendkívül fontos a feladatkiírás pontos értelmezése. Alapvető, hogy a feladatok kiadásától kezdve a felkészítő tanárok világosan lássák – és tanítványaikban tudatosítsák –, hogy az értékelés nem a technikai kivitelezés tökéletességét jutalmazza, hanem a tanult ismeretek értelmezését, a médiaszöveg megtervezésének és elkészítésének tudatos, előre megkomponált, előkészített voltát, továbbá a munkával kapcsolatos önreflexív, kritikai megállapítások szakmai érvényességét. Nagy hangsúlyt kap tehát a *munkanapló*, amely dokumentálja a munka tudatos tervezését, a menet közben adódó váratlan kompozíciós döntések indoklását és az elkészült „alkotással” való szembesülést, annak értékelését. A vizsgaszöveg – mint produktum – hitelesítője lesz a munkanaplónak, melynek színvonala, egyéni, kreatív értéke meghatározó, ám a minősítést elsősorban a munkanaplóban foglaltak határozzák meg, melynek elvárt felépítését a vizsgaleírás tartalmazza.

A „B” jelű vizsgafeladatok (esszé, rövid tanulmány) esetében előzetesen felhívjuk a kollégák figyelmét arra, hogy noha a feladatok által megkívánt ismeretanyag nem haladja meg az érettségi követelményrendszerében rögzítetteket, a zárthelyi írásbeliben elvárt esszéek színvonalánál jóval igényesebb, elmélyültebb munkát, megoldást kíván a vizsgázóktól, hiszen a feladat szabadabb, elkészítéséhez hosszabb idő áll rendelkezésre, s a kidolgozás során bármely háttéranyag használata engedélyezett.

Kérjük a felkészítő tanárokat, tegyék egyértelművé a vizsgázók számára, hogy az internetről letöltött és bemásolt anyagokat szigorú forráskritikával kell kezelni, és azokat kizárólag pontos hivatkozással ellátva szabad felhasználni. Az esszét javító tanár köteles a feladat megoldása szempontjából irreleváns idézeteket (például a feleslegesen ismertett életrajzi adalékokat, cselekményleírást) figyelmen kívül hagyni, a pontos hivatkozás nélkül felhasznált anyagok esetében pedig pontlevonást alkalmazni.

Mivel egyes feladatok konkrét művekhez kapcsolódnak, megkerülhetetlen ezek alapos ismerete. A feladatok olyan alkotásokat nevesítenek, amelyeket kiadtak DVD-formátumban, illetve jogtiszta forrásból biztosan letölthetőek, így azok beszerzése, elérhetősége lehetséges és egyben jogszerű.

A mozgóképkultúra és médiaismeret érettségi **2018. tavaszi vizsgaidőszakára** vonatkozó konkrét projektfeladataival kapcsolatban az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet:

A/1. feladathoz

A feladat sikeres megoldásához vezető út első lépése az alkalmas témaválasztás. Nem kell elvetni a feladatot, ha a tanulónak nem jut azonnal eszébe megfelelő eset. A rokon, iskolai környezetben ismerősökkel beszélgetve alighanem több ilyesfajta történetről értesülhet a szemétszállítástól a vendéglátásig, az egészségügyi szolgáltatásoktól a közlekedésig. A tervezett mű formájának (kisfilm vagy fotósorozat) eldöntését célszerű annak a fényében is végiggondolni, hogy a vizsgázónak lesz-e lehetősége valamiféle, a bolt vagy a szolgáltatás megszűnéséhez kapcsolódó eseményen megjelenni, ott felvételeket készíteni. Lényeges annak az eldöntése is, hogy a tervezett munka a megszűnés okairól, következményeiről, netán a megszűnéssel keletkező hiányról szeretne valami érvényeset elmesélni. Nagyban segítheti a készülő munka sikerességét, ha annak szereplői személyesen is érintettek a választott eset kapcsán.

A/2. feladathoz

Fontos, hogy a vizsgázó előzetesen alaposan tájékozódjon az internetes zaklatásról/megszégyenítésről és ezen ismereteire alapozva keressen szereplőket készülő riportjához – vagyis a kiválasztás alapja elsősorban ne az legyen, hogy ki ér rá, kivel van a vizsgázó jóban. A sikeres munka feltétele, hogy a riportkészítés, csoportos beszélgetés során tudatosan törekedjen az általánosságok elkerülésére. Ugyanakkor riportalanyai személyiségi jogainak, érzékenységének maximális figyelembe vételével a személyesség hitelesítő erejére alapozva legyen képes megragadni a cyberbullying-jelenség lényegét és azt is, hogy az adott témában mi remélhető a televíziós spotokra alapozó társadalmi célú kampányoktól. Fontos, hogy a vizsgázó hozzon átgondolt döntéseket a forgatás helyszínével és körülményeivel (pl. hangfelvétel, egy vagy két kamera használata, vágóképek, időkeretek) kapcsolatban.

A/3. feladathoz

Noha a feladat megvalósítása során előtérbe kerülnek a szervezési kérdések (a jól megválasztott időpont és a helyszín, a zenélést és a mozgást nem akadályozó, ugyanakkor a hétköznapiból váratlanul funkcionálissá váló öltözetek és kellékek valamint a rögzíthetőség szempontjai) érdemes a vizsgázókban tudatosítani, hogy a sikeres flashmob-video lényege a meglepetés, a váratlanság és az öröm, gátja a kiszámíthatóság és az aránytalan hosszúság. Ezért a munka megkezdése előtt célszerű néhány sikeres flashmob megtekintése és az adott szempontok szerinti elemzése.

B/1. feladathoz

A feladat kulcsa, hogy a vizsgázó kellően „közel menjen” a szöveghez, a narratív, a látványszervezéssel, szerepformálással és a szerkesztéssel összefüggő formanyelvi megoldásokat kellő mélységben tárja fel és fogalmazza meg, majd megfigyeléseit releváns módon kösse össze a mobilszolgáltató filmből kiolvasható marketing-szempontjaival.

B/2. feladathoz

Az esszéfeladat két kulcskifejezése – amelyek helyes értelmezésén múlik jórészt az elemzés relevanciája –, a „környezet” és a „kultfilm”. A vizsgázónak ezért érdemes a munkát ezen fogalmak értelmezésével kezdeni, majd annak eredményétől függően megválasztani az elemzésre alkalmas jeleneteket. Célszerű arra is felhívni a vizsgázó figyelmét, hogy az elemzendő filmnek sajátos filmelőzményei vannak, mivel az ún. „Így jöttem”-filmek sorába tartozó műről van szó.

B/3. feladathoz

A feladatválasztást követően célszerű az adott műfaj emblematisz darabjainak, előzményeinek alapján a doku-reality karakterjellemzőiről a relevánsnak tekinthető szakirodalomban tájékozódni. Érdemes felhívni a vizsgázók figyelmét arra is, hogy az elemzendő műsorral kapcsolatban a bulvárból rengeteg anyag jelent meg, amely alkalmas a tanulmányozásra, amennyiben a vizsgázó helyesen ismeri fel a bulvárszövegek funkcióját. A feladat sikeres megoldásához alapvető a kiírásban szereplő megkötések figyelembe vétele (elemzendő epizódok száma, a három elemzési szempont megnevezése és indoklása, a dokumentarista és fikciós karakterjellemzők elemzése).